

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการใช้วารสารศิลปะของอาจารย์และนักศึกษาศิลปะในมหาวิทยาลัยของรัฐครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้วารสารศิลปะในด้านวัตถุประสงค์การใช้ แหล่งที่ใช้ อายุของวารสาร คุณลักษณะของวารสาร รายชื่อและสาขาวิชาของวารสาร ตลอดจนปัญหาในการใช้วารสาร โดยมีสมมุติฐานในการวิจัยว่า อาจารย์และนักศึกษาศิลปะใช้วารสารศิลปะแตกต่างกันในด้านวัตถุประสงค์การใช้ แหล่งที่ใช้ คุณลักษณะของวารสาร สาขาวิชาของวารสาร และปัญหาในการใช้วารสาร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ อาจารย์และนักศึกษาศิลปะซึ่งสังกัดคณะในสถาบันที่มีการเรียนการสอนศิลปะเป็นวิชาหลักในมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 8 คณะ 5 สถาบัน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย แจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 405 คน ช่วงระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2538 - 31 มกราคม 2539 ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ 307 ชุด คิดเป็นร้อยละ 75.8 ของแบบสอบถามทั้งหมด

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า T-test โดยนำเสนอผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

การสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การใช้วารสารศิลปะในด้านวัตถุประสงค์การใช้ แหล่งที่ใช้ อายุของวารสารและคุณลักษณะของวารสาร

ตอนที่ 3 รายชื่อและสาขาวิชาของวารสารที่ใช้

ตอนที่ 4 ปัญหาการใช้วารสารและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบริการ
วารสารในห้องสมุด

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการแจกแบบสอบถามให้อาจารย์และนักศึกษาศิลปะในมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 8 คณะใน 5 สถาบัน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 405 ชุด ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ 307 ชุด คิดเป็นร้อยละ 75.8 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

การศึกษาจำนวนและนักศึกษาศิลปะจำแนกตามสถาบันและคณะ พบว่า ในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 307 คน แยกเป็นอาจารย์ศิลปะจำนวน 74 คน (ร้อยละ 24.1) และนักศึกษาศิลปะ จำนวน 233 คน (ร้อยละ 75.9) เป็นอาจารย์และนักศึกษาศิลปะจากมหาวิทยาลัยศิลปากรมากที่สุด คือ 132 คน (ร้อยละ 43.0) แยกเป็นอาจารย์ 35 คน (ร้อยละ 47.3) และนักศึกษา 97 คน (ร้อยละ 41.6) ทั้งนี้เพราะมหาวิทยาลัยศิลปากรเป็นมหาวิทยาลัยที่จัดการเรียนการสอนศิลปะโดยมีคณะวิชาทางศิลปะแยกเป็น 3 คณะ ในขณะที่มหาวิทยาลัยอื่นมีเพียง 2 คณะ และ 1 คณะ ตามลำดับ

การศึกษาจำนวนอาจารย์และนักศึกษาศิลปะจำแนกตามสาขาวิชาที่มีการเรียนการสอนในหลักสูตร พบว่า สาขาวิชาที่มีผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ สาขาจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ (ร้อยละ 35.2) รองลงมาได้แก่ สาขาสถาปัตยกรรม (ร้อยละ 30.3) สาขาการออกแบบตกแต่งภายใน (ร้อยละ 13.0) สาขาการออกแบบอุตสาหกรรม (ร้อยละ 11.7) และสาขาการออกแบบนิเทศศิลป์ (ร้อยละ 9.8) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การใช้วารสารศิลปะในด้านวัตถุประสงค์การใช้ แหล่งที่ใช้ อายุของวารสาร
และคุณลักษณะของวารสาร

2.1 วัตถุประสงค์การใช้

ในการศึกษาวัตถุประสงค์การใช้วารสารศิลปะ พบว่าอาจารย์และนักศึกษาศิลปะ มีวัตถุประสงค์ในการใช้วารสารศิลปะในระดับมาก 2 ด้าน คือ เพื่อค้นคว้าข้อมูลและเทคนิคใหม่ ๆ ที่จำเป็นในการสร้างสรรค์ผลงานและเพื่อติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชาศิลปะและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องของนอกนั้น มีวัตถุประสงค์ในระดับปานกลาง

ผลการทดสอบความแตกต่างของวัตถุประสงค์ในการใช้วารสารศิลปะของอาจารย์และนักศึกษาศิลปะ พบว่า วัตถุประสงค์ในการใช้วารสารศิลปะของอาจารย์และนักศึกษาศิลปะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ นักศึกษาศิลปะมีวัตถุประสงค์ในการใช้วารสารศิลปะเพื่อประกอบการทำรายงานมากกว่าอาจารย์ศิลปะมีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบการทำวิจัย และ นักศึกษาศิลปะใช้วารสารศิลปะเพื่อความบันเทิงมากกว่าอาจารย์ศิลปะ

ดังนั้นจากสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่าอาจารย์และนักศึกษาศิลปะใช้วารสารศิลปะแตกต่างกันในด้านวัตถุประสงค์การใช้ ปรากฏว่าเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้บางส่วน

เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ในด้านไม่แตกต่างกัน พบว่า อาจารย์มีวัตถุประสงค์ในระดับมาก 2 ด้าน คือ เพื่อติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาศิลปะและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และเพื่อค้นคว้าข้อมูลและเทคนิคใหม่ ๆ ที่จำเป็นในการสร้างสรรค์ผลงานซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของอารี สุทธิพันธุ์ (2522) ที่กล่าวว่า อาจารย์ผู้สอนศิลปะจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถใน ศิลปะเป็นอย่างดี และควรมีความรู้ในแขนงวิชาการอื่น ๆ ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ ระหว่างศิลปะและแขนงวิชาต่าง ๆ นอกจากนี้ยังต้องแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งเป็นการสร้างประสบการณ์และความชำนาญในการปฏิบัติ สามารถชี้แนะแนวทางการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะแก่นักศึกษาได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

สำหรับนักศึกษาศิลปะมีวัตถุประสงค์ดังกล่าวในระดับมาก อาจเป็นเพราะการศึกษาศิลปะเป็นการศึกษาวิชาเฉพาะที่มีเนื้อหาทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้จากทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน และในการศึกษาภาค

ทฤษฎีนั้น นักศึกษาจำเป็นต้องค้นคว้าข้อมูลเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้นจนสามารถนำความรู้ที่ไปประยุกต์ใช้ใน การสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การที่อาจารย์และนักศึกษาศิลปะมีวัตถุประสงค์ในระดับปานกลางไม่แตกต่างกัน คือ เพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศิลปะเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของมนุษย์ในฐานะที่เป็นส่วนเสริมสร้างความคิดริเริ่ม จินตนาการ และสุนทรีย์อารมณ์ของมนุษย์ (มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2528) ดังนั้น นอกจากวารสารศิลปะจะใช้เพื่อตอบสนองทางด้านการเรียนการสอนแล้ว ยังสามารถใช้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตด้านอื่น ๆ ด้วย

2.2 แหล่งที่ใช้

ในการศึกษาแหล่งที่ใช้ได้ศึกษาทั้งจำนวนอาจารย์และนักศึกษาศิลปะที่ใช้แหล่งต่าง ๆ และระดับการใช้แหล่งต่าง ๆ ของอาจารย์และนักศึกษาศิลปะ

การศึกษานักศึกษาศิลปะและนักศึกษาศิลปะที่ใช้แหล่งต่าง ๆ พบว่าอาจารย์และนักศึกษาศิลปะจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 89.9) ใช้วารสารของตนเอง อาจารย์และนักศึกษานักศึกษารองลงมา (ร้อยละ 88.3) ใช้วารสารจากหอสมุดกลาง และอาจารย์และนักศึกษานักศึกษาร้อยละ 86.6 ใช้วารสารจากห้องสมุดคณะ

ในการศึกษาระดับการใช้แหล่งต่าง ๆ ของอาจารย์และนักศึกษาศิลปะ พบว่าอาจารย์และนักศึกษาศิลปะใช้วารสารจากแหล่งต่าง ๆ ในระดับปานกลางทุกแหล่งโดยแหล่งที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ห้องสมุดคณะ ($\bar{x} = 2.43$) รองลงมาคือ หอสมุดกลาง ($\bar{x} = 2.02$)

เป็นที่น่าสังเกตว่า เมื่อเปรียบเทียบการใช้วารสารศิลปะของอาจารย์และนักศึกษาศิลปะจากหอสมุดกลาง และห้องสมุดคณะ พบว่าจำนวนอาจารย์และนักศึกษาศิลปะที่ใช้วารสารจากหอสมุดกลาง (ร้อยละ 88.3) จะมากกว่าจำนวนอาจารย์และนักศึกษาศิลปะที่ใช้วารสารจากห้องสมุดคณะ (ร้อยละ 86.6) ในขณะที่ระดับการใช้วารสารศิลปะของอาจารย์และนักศึกษาศิลปะจากห้องสมุดคณะ ($\bar{x} = 2.43$) จะสูงกว่าหอสมุดกลาง ($\bar{x} = 2.02$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะความคับแคบของสถานที่บริการของห้องสมุดคณะ ทำให้อาจารย์และนักศึกษาศิลปะ

กระจายไปใช้หอสมุดกลางมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน หอสมุดกลางอาจไม่มีวารสารเฉพาะทางด้านศิลปะมากเท่าหอสมุดคณะ จึงทำให้อาจารย์และนักศึกษาศิลปะใช้วารสารศิลปะจากหอสมุดคณะในระดับที่สูงกว่า

เมื่อจำแนกระดับการใช้แหล่งตามกลุ่มที่ศึกษา พบว่า อาจารย์ศิลปะใช้วารสารจากแหล่งต่าง ๆ ในระดับปานกลางทุกแหล่ง โดยแหล่งที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ วารสารของตนเอง ส่วนนักศึกษาใช้วารสารแหล่งต่าง ๆ ในระดับมาก คือ หอสมุดคณะ นอกนั้นใช้ในระดับปานกลาง

ผลการทดสอบความแตกต่างของแหล่งที่อาจารย์และนักศึกษาศิลปะใช้ พบว่า แหล่งที่อาจารย์และนักศึกษาศิลปะใช้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ อาจารย์ศิลปะใช้วารสารของตนเองมากกว่านักศึกษาศิลปะ และนักศึกษาศิลปะใช้วารสารศิลปะจากหอสมุดคณะมากกว่าอาจารย์ศิลปะ

ดังนั้นจากสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่าอาจารย์และนักศึกษาศิลปะใช้วารสารศิลปะแตกต่างกันในด้านวัตถุประสงค์การใช้ ปรากฏว่าเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้บางส่วน

เมื่อพิจารณาแหล่งที่อาจารย์และนักศึกษาศิลปะใช้ไม่แตกต่างกัน พบว่า อาจารย์และนักศึกษาศิลปะใช้วารสารศิลปะจากหอสมุดกลางในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหอสมุดกลางส่วนใหญ่จะมีนโยบายจัดหาวารสารที่สามารถใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานในคณะต่าง ๆ ผู้ใช้จึงสามารถไปใช้วารสารเหล่านี้จากหอสมุดกลางได้

อาจารย์และนักศึกษาศิลปะใช้วารสารของบุคคลอื่นในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้เป็นเพราะความไม่สะดวกในการใช้วารสารของบุคคลอื่น จึงใช้วารสารนั้นน้อย

2.3 อายุของวารสาร

ในการศึกษาอายุของวารสารศิลปะที่ใช้ พบว่า อาจารย์และนักศึกษาศิลปะใช้วารสารศิลปะในระดับมาก คือ วารสารฉบับที่พิมพ์ช่วงปีปัจจุบัน และใช้วารสารในระดับน้อย คือ ฉบับที่พิมพ์ในระยะ 10 ปี ขึ้นไป

เมื่อจำแนกอายุของวารสารตามกลุ่มที่ศึกษา พบว่าอาจารย์ศิลปะใช้วารสารศิลปะ ในระดับมาก คือ ฉบับที่พิมพ์ช่วงปีปัจจุบัน และใช้วารสารศิลปะในระดับน้อย คือ ฉบับที่พิมพ์ในระยะ 10 ปีขึ้นไป เช่นเดียวกับนักศึกษาศิลปะใช้วารสารศิลปะในระดับมากคือ ฉบับที่พิมพ์ช่วงปีปัจจุบัน และใช้วารสารศิลปะในระดับน้อย คือ ฉบับที่พิมพ์ในระยะ 10 ปีขึ้นไป

ผลการวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า อาจารย์และนักศึกษาศิลปะใช้วารสารศิลปะในระดับมาก คือ ฉบับที่พิมพ์ช่วงปีปัจจุบัน ทั้งนี้จากงานวิจัยนี้ (ตารางที่ 2) พบว่า อาจารย์และนักศึกษาศิลปะใช้วารสารศิลปะในระดับมากเพื่อค้นคว้าข้อมูลและเทคนิคใหม่ ๆ ที่จำเป็นในการสร้างสรรค์ผลงาน และเพื่อติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชาศิลปะและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงใช้วารสารศิลปะฉบับที่ดีที่สุดพิมพ์ช่วงปีปัจจุบันมากด้วย ส่วนอาจารย์และนักศึกษาศิลปะใช้วารสารศิลปะในระดับน้อย คือ ฉบับที่ดีที่สุดพิมพ์ในระยะ 10 ปีขึ้นไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์และนักศึกษาศิลปะมีแนวโน้มที่จะสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ อยู่เสมอ

ผลการทดสอบความแตกต่างของอายุของวารสารที่อาจารย์และนักศึกษาศิลปะใช้ พบว่า อายุของวารสารที่อาจารย์และนักศึกษาศิลปะใช้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คืออาจารย์ศิลปะใช้วารสารศิลปะฉบับที่พิมพ์ช่วงปีปัจจุบันมากกว่านักศึกษา ทั้งนี้เพราะอาจารย์จะต้องแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อให้สามารถนำความรู้มาใช้ในการชี้แนะแนวทางการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะแก่นักศึกษาได้

2.4 คุณลักษณะของวารสาร

ในการศึกษาคุณลักษณะของวารสารที่อาจารย์และนักศึกษาศิลปะพิจารณาในการเลือกใช้วารสารศิลปะ พบว่า อาจารย์และนักศึกษาศิลปะใช้วารสารศิลปะโดยพิจารณาจากคุณลักษณะ ของวารสารในระดับมาก 2 ด้านคือ ภาพประกอบ และเนื้อหา

เมื่อจำแนกคุณลักษณะของวารสารตามกลุ่มที่ศึกษาพบว่า อาจารย์ใช้วารสารศิลปะ โดยพิจารณาจากคุณลักษณะของวารสารในระดับมาก 2 ด้าน คือ เนื้อหาและภาพประกอบ ส่วนนักศึกษาพิจารณาจากคุณลักษณะของวารสารในระดับมาก 2 ด้าน คือ ภาพประกอบและเนื้อหา

ผลการวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า อาจารย์และนักศึกษาศิลปะใช้วารสารศิลปะโดยพิจารณาจากภาพประกอบและเนื้อหาในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการค้นคว้าข้อมูลเพื่อใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน อาจารย์และนักศึกษาศิลปะต้องใช้ข้อมูลที่ได้จากผลการค้นคว้าวิจัย ทฤษฎี แนวความคิดในการสร้างสรรค์ (concept) แนวทางในการสร้างสรรค์ (idea) รูปแบบ และสื่อทางศิลปะ และข้อมูลที่ได้จากการศึกษาภาพจำลอง (reproduction) ซึ่งเปรียบเสมือนตัวแทนผลงานของศิลปิน นักออกแบบ และสถาปนิก ที่มีลักษณะใกล้เคียงผลงานจริงมากที่สุด ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ปรากฏอยู่ในวารสาร ทั้งสิ้น (Muehsam, 1978 และ Gibson and Jones, 1986)

ผลการวิจัยในส่วนของนักศึกษา พบว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุบลศรี สัตยาภรณ์ (2534) พบว่า นักศึกษาศิลปะส่วนใหญ่ใช้สารนิเทศ ทางศิลปะโดยวิธีดูภาพ ดูเฉพาะภาพ และดูเฉพาะบางส่วนที่สนใจมากที่สุด

ผลการทดสอบความแตกต่างของคุณลักษณะของวารสารพบว่า คุณลักษณะของ วารสารที่อาจารย์และนักศึกษาศิลปะพิจารณาในการเลือกใช้วารสารศิลปะแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ อาจารย์ศิลปะพิจารณาเพื่อหาผู้เชี่ยวชาญและสำนักพิมพ์มากกว่านักศึกษาศิลปะ และนักศึกษาศิลปะพิจารณาภาพประกอบมากกว่าอาจารย์ศิลปะ

ดังนั้น จากสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า อาจารย์และนักศึกษาศิลปะใช้วารสารศิลปะแตกต่างกันในด้านคุณลักษณะของวารสาร ปรากฏว่าส่วนใหญ่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 3 รายชื่อวารสารศิลปะและสาขาวิชาของวารสารศิลปะที่ใช้

3.1 รายชื่อวารสารศิลปะ

ในการศึกษารายชื่อวารสารศิลปะที่อาจารย์และนักศึกษาศิลปะใช้ ได้ศึกษารายชื่อ วารสารจำแนกตามสาขาวิชาของวารสาร 7 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาทัศนศิลป์ทั่วไป สาขาสถาปัตยกรรม สาขาการออกแบบทั่วไป สาขาจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ สาขาการออกแบบอุตสาหกรรม การออกแบบตกแต่ง และการออกแบบเครื่องประดับ สาขาศิลปะสื่อผสม

และการถ่ายภาพ และสาขาศิลปหัตถกรรม โดยศึกษาทั้งจำนวนอาจารย์และนักศึกษาศิลปะที่ใช้วารสารชื่อต่าง ๆ และระดับการใช้วารสารชื่อต่าง ๆ อาจารย์และนักศึกษาศิลปะ

สำหรับการศึกษาจำนวนอาจารย์และนักศึกษาศิลปะที่ใช้วารสารชื่อต่าง ๆ ได้แบ่งกลุ่มวารสารจำแนกตามจำนวนผู้ใช้เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ วารสารที่มีผู้ใช้ตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป วารสารที่มีผู้ใช้ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป วารสารที่มีผู้ใช้ตั้งแต่ร้อยละ 25 ขึ้นไป และวารสารที่มีใช้น้อยกว่าร้อยละ 25 ซึ่งปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

การศึกษารายชื่อวารสารที่อาจารย์และนักศึกษาศิลปะใช้ พบว่า จากวารสารทั้งหมดจำนวน 69 ชื่อ มีวารสารที่มีผู้ใช้ตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป จำนวน 3 ชื่อ วารสารที่มีผู้ใช้ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป จำนวน 25 ชื่อ วารสารที่มีผู้ใช้ตั้งแต่ร้อยละ 25 ขึ้นไป จำนวน 41 ชื่อ และไม่ปรากฏว่ามีวารสารชื่อใดที่มีใช้น้อยกว่าร้อยละ 25

วารสารที่มีผู้ใช้ตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไปจำนวน 3 ชื่อ จำแนกตามสาขาวิชาได้ดังนี้

- วารสารสาขาทัศนศิลป์ทั่วไป มีจำนวน 1 ชื่อ คือ ศิลปวัฒนธรรม (ร้อยละ 81.1)

- วารสารสาขาการออกแบบอุตสาหกรรม การออกแบบตกแต่ง และการออกแบบเครื่องประดับ มีจำนวน 2 ชื่อ ได้แก่ บ้านและสวน (ร้อยละ 84.7) และ บ้านและตกแต่ง (ร้อยละ 79.2)

วารสารที่มีผู้ใช้ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไปมีจำนวน 25 ชื่อ จำแนกตามสาขาวิชาได้ดังนี้

- วารสารสาขาทัศนศิลป์ทั่วไป มีจำนวน 7 ชื่อ ได้แก่ เมืองโบราณ (ร้อยละ 70.4) Arts of Asia (ร้อยละ 59.6) สยามอารยะ (ร้อยละ 57.0) Art and Asia Pacific (ร้อยละ 54.1) มรดก (ร้อยละ 53.1) และ สารกรรมศิลป์ากร (ร้อยละ 51.1)

- วารสารสาขาสถาปัตยกรรม มีจำนวน 8 ชื่อ ได้แก่ อาร์ค แอนด์ ไฮเดย์ (ร้อยละ 74.6) อาร์คิเทคเจอร์แอนด์ดีไซน์ (ร้อยละ 70.7) Architectural Design (ร้อยละ 59.3) Architectural Digest (ร้อยละ 57.4) Japan Architect (ร้อยละ 55.7) Architectural Review (ร้อยละ 54.4) Architectural Record (ร้อยละ 51.8) Architecture (ร้อยละ 51.8)

- วารสารสาขาจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มีจำนวน 6 ชื่อ ได้แก่ อาร์ทเรคคอร์ด อิน ไทยแลนด์ (ร้อยละ 67.8) Artforum (ร้อยละ 60.9) Art in America (ร้อยละ 60.9) ข่าวศิลปะ (ร้อยละ 59.6) Artnews (ร้อยละ 55.7) และ Graphis (ร้อยละ 55.7)

- วารสารสาขาการออกแบบอุตสาหกรรม การออกแบบตกแต่ง และการออกแบบเครื่องประดับมีจำนวน 4 ชื่อ ได้แก่ บ้านในฝัน (ร้อยละ 71.7) โลโก้แอนด์เดคอร (ร้อยละ 65.8) และคอลเลคชั่นแอนด์เฮาส์ (ร้อยละ 56.7)

การศึกษาระดับการใช้วารสารสาขาต่าง ๆ พบว่า จากจำนวนวารสารทั้งหมด 69 ชื่อ มีวารสารที่มีผู้ใช้ในระดับปานกลาง 63 ชื่อ และวารสารที่มีผู้ใช้น้อย 6 ชื่อ โดยวารสารที่มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลางสูงสุด 12 ชื่อแรก ได้แก่

- วารสารสาขาทัศนศิลป์มีจำนวน 1 ชื่อคือ ศิลปวัฒนธรรม ($\bar{x} = 1.94$)

- วารสารสาขาสถาปัตยกรรมมีจำนวน 6 ชื่อ ได้แก่ อาร์คแอนด์ไฮเดย์ ($\bar{x} = 2.09$) Japan Architect ($\bar{x} = 2.08$) L'Hui Architectural D'Aujourd' Hui ($\bar{x} = 1.98$) Progressive Architecture ($\bar{x} = 1.97$) Architectural Review ($\bar{x} = 1.90$)

- วารสารสาขาจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์มีจำนวน 3 ชื่อ ได้แก่ Art in America ($\bar{x} = 1.97$) Artnews ($\bar{x} = 1.91$) และ Graphis ($\bar{x} = 1.94$)

- วารสารสาขาการออกแบบอุตสาหกรรม การออกแบบตกแต่งและการออกแบบเครื่องประดับ มี จำนวน 1 ชื่อ คือ บ้านและสวน ($\bar{x} = 1.93$)

- วารสารสาขาศิลปะสื่อผสมและการถ่ายภาพ มีจำนวน 1 ชื่อ คือ

Communication Arts ($\bar{x} = 1.91$)

เมื่อจำแนกระดับการใช้วารสารชื่อต่าง ๆ ตามกลุ่มที่ศึกษาพบว่า อาจารย์ศิลปะใช้วารสารศิลปะในระดับปานกลาง 64 ชื่อ และใช้วารสารศิลปะในระดับน้อย 5 ชื่อ โดยวารสารที่มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลางสูงสุด 12 ชื่อ ได้แก่ Artnews ($\bar{x} = 2.11$) American Craft ($\bar{x} = 2.07$) Art in America และ Japan Architect ($\bar{x} = 2.06$) Artforum ($\bar{x} = 2.04$) Art and Asia Pacific และ ศิลปวัฒนธรรม ($\bar{x} = 2.00$) Print ($\bar{x} = 1.97$) Graphis ($\bar{x} = 1.95$) Communication Arts ($\bar{x} = 1.93$) Arts of Asia ($\bar{x} = 1.91$) และ Casa Vogue ($\bar{x} = 1.90$) ซึ่งสามารถจำแนกตามสาขาวิชาได้ดังต่อไปนี้

- วารสารสาขาทัศนศิลป์ทั่วไปมีจำนวน 3 ชื่อ ได้แก่ Art and Asia Pacific และ ศิลปวัฒนธรรม ($\bar{x} = 2.00$)

- วารสารสาขาสถาปัตยกรรมมีจำนวน 1 ชื่อ คือ Japan Architect ($\bar{x} = 2.06$)

- วารสารสาขาจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์มีจำนวน 3 ชื่อ ได้แก่ Artnews ($\bar{x} = 2.11$) Art in America ($\bar{x} = 2.06$) Artforum ($\bar{x} = 2.04$) Print ($\bar{x} = 1.97$) และ Graphis ($\bar{x} = 1.95$)

- วารสารสาขาการออกแบบอุตสาหกรรม การออกแบบตกแต่ง และการออกแบบเครื่องประดับ มีจำนวน 1 ชื่อ คือ Casa Vogue ($\bar{x} = 1.90$)

- วารสารสาขาศิลปะสื่อผสมและการถ่ายภาพ มีจำนวน 1 ชื่อ คือ Communication Arts ($\bar{x} = 1.93$)

- วารสารสาขาศิลปะทัศนกรรม มีจำนวน 1 ชื่อ คือ American Craft ($\bar{x} = 2.07$)

ส่วนนักศึกษาศิลปะใช้วารสารศิลปะในระดับปานกลางสูงสุด 10 ชื่อแรก ได้แก่

อาร์ค แอนด์ ไอเดีย ($\bar{x} = 2.14$) Japan Architect ($\bar{x} = 2.09$) Architecture and Urbanism ($\bar{x} = 1.98$) Progressive Architecture ($\bar{x} = 1.95$) Art in America และ Graphis ($\bar{x} = 1.93$) ศิลปวัฒนธรรม ($\bar{x} = 1.91$) Architecture Communication Arts และ Design World ($\bar{x} = 1.90$) ซึ่งสามารถจำแนกตามสาขาวิชาได้ดังต่อไปนี้

- วารสารสาขาทัศนศิลป์ทั่วไป มีจำนวน 1 ชื่อ คือ ศิลปวัฒนธรรม ($\bar{x} = 1.91$)
- วารสารสาขาสถาปัตยกรรม มีจำนวน 5 ชื่อ ได้แก่ อาร์คแอนด์ไอเดีย ($\bar{x} = 2.14$) Japan Architect ($\bar{x} = 2.09$) Architecture and Urbanism ($\bar{x} = 1.98$) Progressive Architecture ($\bar{x} = 1.95$) และ Architecture ($\bar{x} = 1.90$)
- วารสารสาขาจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มีจำนวน 2 ชื่อ ได้แก่ Art in America และ Graphis ($\bar{x} = 1.93$)
- วารสารสาขาศิลปะสื่อผสมและการถ่ายภาพ มีจำนวน 1 ชื่อ คือ Communication Arts ($\bar{x} = 1.90$)
- วารสารสาขาการออกแบบทั่วไปจำนวน 1 ชื่อ คือ Design World ($\bar{x} = 1.90$)

ผลการวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า วารสารที่มีผู้ใช้ตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไปและใช้ในระดับปานกลางค่อนข้างสูงมี 3 ชื่อ ได้แก่ วารสารสาขาทัศนศิลป์ทั่วไปมีจำนวน 1 ชื่อ คือ ศิลปวัฒนธรรม วารสารสาขาสถาปัตยกรรมมีจำนวน 1 ชื่อ คือ อาร์คแอนด์ไอเดีย และวารสารสาขาการออกแบบอุตสาหกรรม การออกแบบตกแต่ง และการออกแบบเครื่องประดับมีจำนวน 1 ชื่อ คือ บ้านและสวน สำหรับวารสารที่มีผู้ใช้ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป และใช้ในระดับปานกลางค่อนข้างสูงมี 5 ชื่อ คือ วารสารสาขาจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มีจำนวน 2 ชื่อ ได้แก่ Artnews และ Art in America และวารสารสาขาสถาปัตยกรรม มีจำนวน 3 ชื่อ คือ Japan Architect Architectural Record และ Architectural Review และยังมีวารสารที่อาจารย์และนักศึกษาใช้ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ตรงกันอีกได้แก่ วารสารสาขาจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ คือ Graphis

จากการสังเกตการใช้วารสารชื่อต่าง ๆ พบว่า วารสารบางชื่อมีระดับการใช้น้อย แต่มีจำนวนผู้ใช้น้อยมาก วารสารบางชื่อมีระดับการใช้สูง แต่จำนวนผู้ใช้น้อย ก็ไม่ได้หมายความว่า วารสารชื่อต่าง ๆ ที่มีระดับการใช้ต่ำ หรือจำนวนผู้ใช้น้อยเหล่านั้น จะไม่มีคุณค่าแก่ห้องสมุดในการบอกรับเป็นสมาชิก ทั้งนี้เพราะวารสารบางชื่อเป็นวารสารที่ใช้ได้เฉพาะสาขาวิชาและผู้ตอบแบบสอบถามในสาขานั้น ๆ อาจไม่สูงนักในขณะที่วารสารบางชื่อใช้ได้หลายสาขาวิชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งบางชื่อเป็นวารสารที่ปรากฏอยู่ในรายชื่อวารสารหลักด้านศิลปะที่ห้องสมุดจำเป็นต้องมีไว้บริการตามข้อเสนอของ Okada (1988) (ภาคผนวก ง) และวารสารที่เลือกมาศึกษาเป็นวารสารที่มีให้บริการในห้องสมุด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นวารสารที่อาจารย์เป็นผู้เสนอให้ห้องสมุดบอกรับเป็นสมาชิก ดังนั้นการที่มีผู้ใช้วารสารชื่อใดน้อย จึงเป็นการยากที่ห้องสมุดจะงดบอกรับวารสารดังกล่าว ทั้งนี้ อาจมีสาเหตุมาจากหลายประการ เช่น ปัญหาเกิดจากผู้ใช้งาน จากการเรียนการสอน หรือ จากบริการของห้องสมุด ซึ่งห้องสมุดควรศึกษาสาเหตุของวารสารที่มีการใช้น้อยอีกครั้งหนึ่ง เพื่อประกอบการตัดสินใจพิจารณาเลิกบอกรับ

มีข้อสังเกตอีกประการหนึ่งคือ จากผลการวิจัยพบว่าจำนวนผู้ใช้วารสารศิลปะ น้อยกว่าร้อยละ 50 มีจำนวนมากถึง 41 ชื่อ ในขณะที่ผู้ใช้วารสารศิลปะตั้งแต้อ้อยละ 50 ขึ้นไป และร้อยละ 75 ขึ้นไป มีจำนวนเพียง 28 ชื่อ แสดงให้เห็นว่าอาจารย์และนักศึกษาศิลปะที่ใช้วารสารศิลปะยังมีจำนวนน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการค้นคว้าข้อมูลเพื่อใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน อาจารย์และนักศึกษาศิลปะสามารถใช้ข้อมูลประเภทอื่น นอกเหนือจากวารสารได้อีก เช่น หนังสือ สไลด์ภาพ ของจริง นิทรรศการ สื่อบัตรงานแสดงนิทรรศการ วิทยานิพนธ์ เป็นต้น หรือจากงานวิจัยนี้ (ตารางที่ 16) พบว่าอาจารย์และนักศึกษาศิลปะส่วนใหญ่ประสบปัญหาในระดับปานกลาง ค่อนข้างสูงคือ ไม่ทราบว่าห้องสมุดมีวารสารชื่อใดบริการ จึงใช้วารสารน้อย อย่างไรก็ตามไม่ปรากฏว่ามีวารสารที่มีผู้ใช้น้อยกว่าร้อยละ 25 แสดงให้เห็นว่าวารสารยังคงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับอาจารย์และนักศึกษาศิลปะ

ผลการทดสอบความแตกต่างของวารสารชื่อต่าง ๆ ที่อาจารย์และนักศึกษาใช้ พบว่า วารสารที่อาจารย์และนักศึกษาศิลปะใช้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ได้แก่ อาจารย์ใช้วารสาร Art and Asia Pacific พิพิธภัณฑศาสตร์ เมืองโบราณ Architectural Digest Architectural Record Artforum Artnews และ American Craft มากกว่านักศึกษาศิลปะ และนักศึกษาศิลปะใช้วารสาร อาร์ค แอนด์ ไอเดีย มากกว่าอาจารย์ ศิลปะ

เมื่อพิจารณารายชื่อวารสารที่อาจารย์ศิลปะใช้มากกว่านักศึกษาศิลปะทั้ง 8 ชื่อ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาของวารสาร พบว่า วารสารเหล่านี้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผลการค้นคว้าวิจัย ทฤษฎี แนวความคิด และแนวทางในการสร้างสรรค์ ซึ่งมีลักษณะเป็นบทความบรรยายมากกว่าภาพประกอบ อาจเป็นผลให้นักศึกษาใช้วารสารในระดับต่ำกว่าอาจารย์ได้

สำหรับวารสารที่นักศึกษาศิลปะใช้มากกว่าอาจารย์ศิลปะ คือ อาร์ค แอนด์ ไอเดีย อาจเป็นเพราะวารสารดังกล่าวมีคอลัมน์ประจำฉบับเป็นการนำเสนอผลงานศิลปะดีเด่นของนักศึกษาจากสถาบันต่าง ๆ มาแสดงทำให้นักศึกษาใช้วารสารนี้ในระดับที่สูงมาก

3.2 สาขาวิชาของวารสาร

ในการศึกษาสาขาวิชาของวารสาร ได้พิจารณาจัดแบ่งสาขาวิชาของวารสารตามแบบระบบจัดหมู่ของหอสมุดสภาอเมริกัน จัดกลุ่มวารสารภายใต้สาขาวิชาจำแนกเป็น 7 สาขาวิชา ได้แก่

1. สาขาทัศนศิลป์ทั่วไป
2. สาขาสถาปัตยกรรม
3. สาขาการออกแบบทั่วไป
4. สาขาจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์
5. สาขาการออกแบบอุตสาหกรรม การออกแบบตกแต่ง และการออกแบบเครื่องประดับ
6. สาขาศิลปะสื่อผสมและการถ่ายภาพ
7. สาขาศิลปะหัตถกรรม

จากตารางที่ 2 การศึกษาสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสาขาวิชาที่มีการเรียนการสอนในหลักสูตร สามารถจัดแบ่งสาขาวิชาได้เป็น 5 สาขา ได้แก่

1. สาขาสถาปัตยกรรม
2. สาขาจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์

3. สาขาการออกแบบตกแต่งภายใน
4. สาขาการออกแบบอุตสาหกรรม
5. สาขาการออกแบบนิเทศศิลป์

เมื่อเปรียบเทียบการแบ่งสาขาวิชาของวารสาร และการแบ่งสาขาวิชาจำแนกตามหลักสูตรการเรียนการสอน พบว่า มีวารสารที่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่จัดการเรียนการสอนเป็นวิชาเอก 4 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาสถาปัตยกรรม สาขาจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ สาขาการออกแบบอุตสาหกรรม การออกแบบตกแต่งและการออกแบบเครื่องประดับ และ สาขาศิลปะสื่อผสมและการถ่ายภาพ ซึ่งจัดให้เรียนเป็นวิชาเอกในสาขานิเทศศิลป์

ในการศึกษาจำนวนอาจารย์และนักศึกษาที่ใช้สาขาวิชาของวารสาร พบว่า มีวารสาร 4 สาขา ที่มีผู้ใช้มากกว่าไม่เคยใช้ โดยสาขาของวารสารที่มีผู้ใช้มากที่สุดและใกล้เคียงกัน ได้แก่ สาขาการออกแบบอุตสาหกรรม การออกแบบตกแต่งและการออกแบบเครื่องประดับ (ร้อยละ 89.9) สาขาทัศนศิลป์ทั่วไป (ร้อยละ 89.6) สาขาสถาปัตยกรรม (ร้อยละ 86.8) สาขาจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ (ร้อยละ 85.7) และ สาขาศิลปะสื่อผสมและการถ่ายภาพ (ร้อยละ 64.2) ส่วนสาขาวิชาของวารสารที่มีใช้น้อยกว่าไม่เคยใช้ ได้แก่ สาขาการออกแบบทั่วไป (ร้อยละ 47.6) และ สาขาศิลปะทัศนกรรม (ร้อยละ 37.1) ตามลำดับ

จากตารางที่ 2 การศึกษาจำนวนอาจารย์และนักศึกษาศิลปะจำแนกตามสาขาวิชาที่มีการเรียนการสอนในหลักสูตร พบว่า สาขาวิชาที่มีผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดคือ สาขาจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ (ร้อยละ 35.2) รองลงมาได้แก่ สาขาสถาปัตยกรรม (ร้อยละ 30.3) สาขาการออกแบบตกแต่งภายใน (ร้อยละ 13.0) สาขาการออกแบบอุตสาหกรรม (ร้อยละ 11.7) และสาขาการออกแบบนิเทศศิลป์ (ร้อยละ 9.8) ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามและจำนวนผู้ใช้สาขาวิชาของวารสาร พบว่า ผู้ใช้วารสารนอกสาขาวิชามีจำนวนค่อนข้างสูง ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนศิลปะ คือ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการของตนเองอย่างกว้างขวาง (วินัย โสมดี,

2529) ดังนั้นในการศึกษาศิลปะผู้ใช้จึงใช้วารสารที่เกี่ยวข้องกับศิลปะทุกสาขาวิชา เพื่อให้เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน

การศึกษาระดับการใช้สาขาวิชาของวารสาร พบว่า อาจารย์และนักศึกษาศิลปะใช้วารสารสาขาวิชาต่าง ๆ ในระดับปานกลางสูงสุด คือ สาขาสถาปัตยกรรม รองลงมาคือ สาขาการออกแบบอุตสาหกรรม การออกแบบตกแต่ง และการออกแบบเครื่องประดับ

เมื่อจำแนกระดับการใช้สาขาวิชาของวารสารตามกลุ่มที่ศึกษา พบว่า อาจารย์-ศิลปะใช้วารสารสาขาวิชาต่าง ๆ ในระดับปานกลางสูงสุด คือ สาขาสถาปัตยกรรม ส่วนนักศึกษาศิลปะใช้วารสารสาขาวิชาต่าง ๆ ในระดับปานกลางสูงสุดและเท่ากัน คือ สาขาสถาปัตยกรรม และสาขาการออกแบบอุตสาหกรรม การออกแบบตกแต่ง และการออกแบบเครื่องประดับ

ผลการวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า อาจารย์และนักศึกษาศิลปะส่วนใหญ่ใช้วารสารสาขาวิชาต่าง ๆ ในระดับปานกลางสูงสุด คือสาขาสถาปัตยกรรม ทั้งนี้เป็นเพราะสาขาสถาปัตยกรรมเป็นสาขาวิชาที่นอกจากจะใช้ประกอบการเรียนการสอนแล้วยังสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันด้วย ดังที่ปรากฏให้เห็นว่ามีผู้ใช้วารสารนอกสาขาวิชาเป็นจำนวนมากที่สุด

เมื่อพิจารณาระดับการใช้สาขาวิชาของวารสารของนักศึกษาศิลปะ พบว่า นักศึกษาศิลปะส่วนใหญ่ใช้วารสารสาขาการออกแบบอุตสาหกรรม การออกแบบตกแต่ง และการออกแบบเครื่องประดับในระดับปานกลางสูงสุดด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวารสารสาขาดังกล่าวเป็นวารสารที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับเนื้อหาในสาขาสถาปัตยกรรมด้วย เช่น การออกแบบตกแต่งมีเนื้อหาสอดคล้องกับการออกแบบอาคารด้วย

ผลการทดสอบความแตกต่างของสาขาวิชาของวารสารที่อาจารย์และนักศึกษาศิลปะใช้ พบว่าสาขาวิชาของวารสารที่อาจารย์และนักศึกษาศิลปะใช้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ อาจารย์ศิลปะใช้วารสารสาขาทัศนศิลป์ทั่วไป สาขาจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ และสาขาศิลปะทัศนกรรมมากกว่านักศึกษาศิลปะ

ดังนั้น สมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่าอาจารย์และนักศึกษาศิลปะใช้วารสารศิลปะแตกต่างกันตามสาขาวิชาของวารสาร ผลปรากฏว่าเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้บางส่วน

เมื่อพิจารณาสาขาวิชาของวารสารที่อาจารย์และนักศึกษาศิลปะใช้ไม่แตกต่างกัน ได้แก่ สาขาสถาปัตยกรรม สาขาการออกแบบอุตสาหกรรม การออกแบบตกแต่งและการออกแบบเครื่องประดับ สาขาการออกแบบทั่วไป และ สาขาศิลปะสื่อผสมและการถ่ายภาพ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ วารสารสาขาสถาปัตยกรรม และสาขาการออกแบบอุตสาหกรรม การออกแบบตกแต่งและการถ่ายภาพ เป็นสาขาวิชาที่นอกจากจะใช้ประกอบการเรียนการสอนแล้ว ยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันมากด้วยเช่น การออกแบบบ้าน การตกแต่งที่อยู่อาศัย เป็นต้น ในขณะที่วารสารสาขาการออกแบบทั่วไป มีเนื้อหาไม่เน้นหนักไปในสาขาวิชาที่มีการเรียนการสอนสาขาใดสาขาหนึ่ง จึงมีผู้น้อย สำหรับวารสารสาขาศิลปะสื่อผสมและการถ่ายภาพ เนื่องจกลักษณะการเรียนการสอนเกี่ยวกับศิลปะสื่อผสมและการถ่ายภาพ มักเน้นหนักไปในทางปฏิบัติจริงมากกว่าการใช้ข้อมูลจากวารสาร เช่น การสร้างภาพยนตร์หรือการถ่ายภาพ เป็นต้น ทำให้ใช้วารสารสาขานี้ในระดับไม่สูงมากนัก

3.3 รายชื่อวารสารที่ผู้ใช้เคยอ่าน แต่ไม่ปรากฏในแบบสอบถาม

สำหรับรายชื่อวารสารที่อาจารย์และนักศึกษาศิลปะเสนอแนะไว้ ซึ่งจัดได้ว่าเป็นวารสารที่มีเนื้อหาตรงตามหลักสูตรการเรียนการสอน โดยรายชื่อวารสารที่อาจารย์และนักศึกษาศิลปะเสนอแนะตรงกัน ได้แก่ Art 4D (35 ราย) อาษา (ASA) (16 ราย) และ GA (Global Architecture) (16 ราย)

ตอนที่ 4 ปัญหาในการใช้วารสาร และข้อเสนอแนะการปรับปรุงบริการวารสารในห้องสมุด

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับตัววารสาร

ในการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับตัววารสาร ได้ศึกษาทั้งจำนวนอาจารย์และนักศึกษาศิลปะที่ประสบปัญหา และระดับปัญหาที่อาจารย์และนักศึกษาศิลปะประสบ ซึ่งปรากฏผลการวิจัยดังนี้

การศึกษาจำนวนอาจารย์และนักศึกษาศิลปะที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับตัววารสาร พบว่า ปัญหาทุกด้านมีผู้ประสบมากกว่าไม่เคยประสบ โดยผู้ประสบปัญหามีจำนวนตั้งแต่ร้อยละ 73.0 - 93.5 ปัญหาที่มีจำนวนผู้ประสบมากที่สุด คือ วารสารราคาแพงเกินไป (ร้อยละ 93.5) รองลงมาและใกล้เคียงกัน คือ การเย็บเล่มไม่ดีทำให้วารสารหลุดออกจากกันง่าย (ร้อยละ 91.9) และบทความเชิงวิชาการมีน้อยเกินไป (ร้อยละ 91.5) ตามลำดับ

ในการศึกษาระดับปัญหาเกี่ยวกับตัววารสารที่อาจารย์และนักศึกษาศิลปะประสบ พบว่า อาจารย์และนักศึกษาระดับปัญหาในระดับมาก 1 ปัญหา คือ วารสารราคาแพงเกินไป นอกนั้นประสบปัญหาในระดับปานกลางโดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเย็บเล่มไม่ดี ทำให้วารสารหลุดออกจากกันง่าย รองลงมาคือ บทความเชิงวิชาการมีน้อยเกินไป

เมื่อจำแนกระดับปัญหาตามกลุ่มที่ศึกษา พบว่า อาจารย์ศิลปะประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้งสิ้นโดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ วารสารราคาแพงเกินไป รองลงมาและใกล้เคียงกัน ได้แก่ บทความเชิงวิชาการมีน้อยเกินไป และการเย็บเล่มไม่ดี ทำให้วารสารหลุดออกจากกันง่าย ส่วนนักศึกษาศิลปะประสบปัญหาในระดับมาก คือ วารสารราคาแพงเกินไป

ผลการวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า อาจารย์และนักศึกษาจำนวนมากที่สุดประสบปัญหาในด้านวารสารราคาแพงเกินไปในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะวารสารศิลปะมีภาพประกอบเป็นจำนวนมากและมีสีสันสวยงาม ซึ่งต้องใช้เทคโนโลยีการผลิตที่พิเศษกว่าการพิมพ์บทความธรรมดาทั่วไป จากการสังเกต พบว่า วารสารศิลปะส่วนใหญ่จะใช้กระดาษที่มีคุณภาพดีทั้งนี้ เพื่อป้องกันปัญหาการทับซ้อนกันของภาพอันจะทำให้คุณภาพของภาพประกอบลดลง ดังนั้นราคาต้นทุนการผลิตวารสารศิลปะจึงสูง ส่งผลให้ราคาของวารสารสูงตามไปด้วย

สำหรับปัญหาที่อาจารย์และนักศึกษาศิลปะประสบในระดับปานกลางสูงสุด คือ การเย็บเล่มไม่ดีทำให้วารสารหลุดออกจากกันง่าย จากการสังเกตพบว่า ส่วนใหญ่เป็นวารสารศิลปะภาษาไทย ทั้งนี้เป็นเพราะ วารสารศิลปะจะใช้กระดาษที่มีลักษณะมันวาว และเนื่องจากเทคโนโลยีการเย็บเล่มยังไม่ได้คุณภาพจึงทำให้วารสารหลุดออกจากกันง่าย

ผลการทดสอบความแตกต่างของระดับปัญหาเกี่ยวกับตัววารสารที่อาจารย์และ

นักศึกษาศิลปะประสบ พบว่า ปัญหาที่อาจารย์และนักศึกษาศิลปะประสบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ อาจารย์ศิลปะประสบปัญหามากกว่านักศึกษาศิลปะในด้านบทความเชิงวิชาการมีน้อยเกินไป และผู้เขียนบทความไม่ใช่บุคคลที่มีชื่อเสียงในวงการศิลปะซึ่งจากงานวิจัยนี้ (ตารางที่ 5) พบว่า อาจารย์เลือกใช้วารสารศิลปะโดยพิจารณาจากคุณลักษณะของวารสารในด้านเนื้อหาในระดับมากและแตกต่างจากนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในด้านเนื้อหาและผู้เขียนบทความ ดังเหตุผลที่กล่าวแล้วข้างต้น

4.2 ปัญหาเกี่ยวกับห้องสมุด

ในการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับห้องสมุดได้ศึกษาทั้งจำนวนอาจารย์และนักศึกษาศิลปะ ที่ประสบปัญหาและระดับปัญหาที่อาจารย์และนักศึกษาศิลปะประสบ ซึ่งปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

การศึกษาจำนวนอาจารย์และนักศึกษาศิลปะที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับห้องสมุด พบว่า ปัญหาทุกด้านมีผู้ประสบมากกว่าไม่เคยประสบ โดยปัญหาที่มีผู้ประสบตั้งแต่ร้อยละ 90 ขึ้นไป มี 3 ด้าน ปัญหาที่มีผู้ประสบตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป มี 8 ด้าน และประสบปัญหาตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป 4 ด้าน

ปัญหาที่มีผู้ประสบตั้งแต่ร้อยละ 90 ขึ้นไป มี 3 ด้าน ได้แก่ วารสารฉบับล่าสุด ออกบริการล่าช้า (ร้อยละ 93.5) วารสารบางชื่อมีฉบับเดียวไม่พอใช้ (ร้อยละ 91.5) และห้องสมุดไม่มีวารสารชื่อที่ต้องการ (ร้อยละ 91.2) ตามลำดับ

ปัญหาที่มีผู้ประสบตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป มี 8 ด้าน ได้แก่ ระยะเวลาให้ยืมวารสารออกน้อยเกินไป (ร้อยละ 88.9) ห้องสมุดมีวารสารภาษาไทยน้อยชื่อ (ร้อยละ 87.9) ห้องสมุดให้ยืมวารสารออกน้อยฉบับเกินไป (ร้อยละ 87.0) ระบบการจัดเก็บวารสารในห้องสมุดไม่ดี ทำให้ยากแก่การค้นหา (ร้อยละ 86.0) ห้องสมุดมีวารสารภาษาต่างประเทศน้อยชื่อ (ร้อยละ 85.7) วารสารมีเนื้อหาไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียน/สอน (ร้อยละ 84.4) และห้องสมุดไม่ให้ยืมวารสารออก และห้องสมุดมีเครื่องถ่ายเอกสารไม่เพียงพอ (ร้อยละ 80.5)

ในการศึกษาระดับปัญหาที่อาจารย์และนักศึกษาประสบ พบว่า อาจารย์และ นักศึกษาศิลปะประสบปัญหาในระดับปานกลางทุกด้าน โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 6 ด้าน ตาม ลำดับ ได้แก่ ห้องสมุดไม่ให้อ่านวารสารออก วารสารบางชื่อมีฉบับเดียวไม่พอใช้ ระยะเวลาให้อ่าน วารสารออกน้อยเกินไป วารสารฉบับล่าสุดออกบริการล่าช้า ห้องสมุดให้อ่านวารสารออกน้อยฉบับ เกินไป และห้องสมุดไม่มีวารสารชื่อที่ต้องการ

ผลการวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า อาจารย์และนักศึกษาศิลปะส่วนใหญ่ประสบ ปัญหาด้านต่าง ๆ ในระดับปานกลางสูงสุด 6 ด้าน ได้แก่ วารสารบางชื่อมีฉบับเดียวไม่พอใช้ วาร สารฉบับล่าสุดออกบริการล่าช้า ห้องสมุดไม่มีวารสารชื่อที่ต้องการ ห้องสมุดไม่ให้อ่านวารสารออก ห้องสมุดให้อ่านวารสารออกน้อยฉบับเกินไป และระยะเวลาให้อ่านวารสารออกน้อยเกินไป

สาเหตุที่วารสารบางชื่อมีฉบับเดียวไม่พอใช้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ราคาของวาร สารซึ่งสูงมาก ประกอบกับห้องสมุดมีงบประมาณที่จำกัด และจากงบประมาณที่จำกัดนี้ ห้องสมุด มักเลือกที่จะจัดหาวารสารให้หลากหลายเพิ่มขึ้น มากกว่าที่จะบอกรับวารสารเพิ่มฉบับมากขึ้น

สาเหตุที่วารสารฉบับล่าสุดออกบริการล่าช้า อาจเป็นเพราะวารสารศิลปะที่จัด ให้บริการในห้องสมุดส่วนใหญ่เป็นวารสารภาษาต่างประเทศ (ภาคผนวก ก) ในการบอกรับวารสาร ไม่ว่าจะบอกรับโดยตรงกับบริษัทผู้ผลิต ผู้จัดจำหน่าย หรือบอกรับผ่านตัวแทนบอกรับวารสารก็ ตาม ในการจัดส่งวารสารต้องใช้เวลา นานกว่าที่วารสารจะมาถึงห้องสมุด ทำให้ห้องสมุดนำวาร สารออกให้บริการล่าช้ากว่ากำหนดออกของวารสาร

สาเหตุที่ห้องสมุดไม่มีวารสารชื่อที่ต้องการเป็นเพราะห้องสมุดศิลปะเป็นห้องสมุด เฉพาะประเภทหนึ่งซึ่งบรรณารักษ์ไม่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชาในการคัดเลือกวารสารมา ให้บริการ (Osborn, 1980) วารสาร ศิลปะส่วนใหญ่จึงบอกรับโดยอาจารย์เป็นผู้เสนอรายชื่อ หรือ บรรณารักษ์พิจารณาจากรายชื่อวารสารที่ตัวแทนบอกรับวารสารเสนอมาให้โดยที่ไม่ทราบอย่างแน่ ชัดว่าวารสารเหล่านั้นมีผู้ต้องการใช้มากน้อยเพียงใด (สุกานดา อาปีดิน, สัมภาษณ์, 25 มีนาคม 2538 และพรพิศ เดชาวัฒน์, สัมภาษณ์, 7 เมษายน 2538)

สาเหตุที่ห้องสมุดไม่ให้อ่านวารสารออก ห้องสมุดให้อ่านวารสารออกน้อยฉบับเกินไป

ไป และระยะเวลาให้ยืมวารสารออกน้อยเกินไป ทั้งนี้เป็นเพราะห้องสมุดส่วนใหญ่บอกรับวารสารชื่อละ 1 ฉบับ ในขณะที่ผู้ใช้ยืมวารสารออกนอกห้องสมุด จะทำให้ผู้ใช้คนอื่นไม่สามารถใช้วารสารนั้นได้ ห้องสมุดจึงต้องสงวนสิทธิ์สำหรับผู้ใช้บริการภายในห้องสมุดเท่านั้น เพื่อกระจายการใช้วารสารได้อย่างทั่วถึง และหากผู้ใช้ทำวารสารออกนอกห้องสมุดหาย จะทำให้เกิดความยุ่งยาก ในการติดตามวารสารฉบับเดิมมาทดใช้แทน เนื่องจากวารสารเมื่อพ้นกำหนดการวางจำหน่ายแล้ว สำนักพิมพ์จะเก็บวารสารฉบับนั้นคืนจากร้านค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งวารสารภาษาต่างประเทศบางชื่อที่ไม่มีการวางจำหน่ายตามร้านค้าภายในประเทศ อาจทำให้ไม่สามารถหาวารสารฉบับเดิมมาทดแทนได้

ผลการทดสอบความแตกต่างของระดับปัญหาในการใช้วารสารในห้องสมุดของอาจารย์และนักศึกษาศิลปะ พบว่า ปัญหาที่อาจารย์และนักศึกษาศิลปะประสบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ นักศึกษาประสบปัญหามากกว่าอาจารย์ศิลปะในด้านห้องสมุดมีเครื่องถ่ายเอกสารไม่เพียงพอ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ อาจารย์สามารถยืมวารสารเพื่อใช้ในการเรียนการสอนได้ในขณะที่นักศึกษาต้องใช้วิธีถ่ายเอกสารแทน

4.3 ปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้ใช้เอง

ได้ศึกษาทั้งจำนวนอาจารย์และนักศึกษาศิลปะที่ประสบปัญหาและระดับปัญหาที่อาจารย์และนักศึกษาศิลปะประสบ ซึ่งปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

การศึกษาจำนวนอาจารย์และนักศึกษาศิลปะที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้ใช้เอง พบว่า อาจารย์และนักศึกษาศิลปะจำนวนมากที่สุดและเท่ากัน ประสบปัญหาในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ไม่ทราบว่าห้องสมุดมีวารสารชื่อใดบริการและมีอุปสรรคด้านภาษาต่างประเทศ (ร้อยละ 81.4)

เมื่อจำแนกผู้ประสบปัญหาตามกลุ่มที่ศึกษา พบว่า อาจารย์ศิลปะจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 73.0) ประสบปัญหาในด้านไม่ทราบว่าห้องสมุดมีวารสารชื่อใดบริการส่วนอาจารย์และนักศึกษาศิลปะจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 40.5) ประสบปัญหาในด้านมีอุปสรรคด้านภาษาต่างประเทศ ส่วนนักศึกษาศิลปะจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 94.4) ประสบปัญหาในด้านมีอุปสรรคด้านภาษาต่างประเทศ รองลงมา คือ ไม่ทราบว่าห้องสมุดที่วารสารชื่อใดบริการ (ร้อยละ 84.1)

ในการศึกษาระดับปัญหาที่อาจารย์และนักศึกษาประสบ พบว่า อาจารย์และนักศึกษาศิลปะประสบปัญหาในระดับปานกลางสูงสุด คือ มีอุปสรรคด้านภาษาต่างประเทศ รองลงมา คือ ไม่ทราบว่าห้องสมุดมีวารสารชื่อใดบริการ

เมื่อจำแนกระดับปัญหาตามกลุ่มที่ศึกษา พบว่า อาจารย์ประสบปัญหาในระดับปานกลางสูงสุด คือ ไม่ทราบว่าห้องสมุดมีวารสารชื่อใดบริการ และนักศึกษาประสบปัญหาในระดับปานกลางสูงสุด คือ มีอุปสรรคด้านภาษาต่างประเทศ

ผลการวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า อาจารย์และนักศึกษาศิลปะส่วนใหญ่ประสบปัญหาในระดับปานกลางสูงสุดคือ มีอุปสรรคด้านภาษาต่างประเทศ รองลงมาคือ ไม่ทราบว่าห้องสมุดมีวารสารชื่อใดบริการ

ผลการทดสอบความแตกต่างของระดับปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้ใช้เองในการใช้วารสารศิลปะของอาจารย์และนักศึกษาศิลปะ พบว่า อาจารย์และนักศึกษาศิลปะประสบปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ นักศึกษาประสบปัญหามากกว่าอาจารย์ศิลปะในด้านมีอุปสรรคด้านภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้ นักศึกษาศิลปะเป็นจำนวนมาก (ร้อยละ 94.4) มีอุปสรรคด้านภาษาต่างประเทศ ในขณะที่อาจารย์จำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 40.5) ประสบปัญหาดังกล่าว

ดังนั้นจากสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า อาจารย์และนักศึกษาศิลปะใช้วารสารศิลปะแตกต่างกันในด้านปัญหาในการใช้วารสาร ปรากฏว่าส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

4.4 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบริการวารสารในห้องสมุด

สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางการปรับปรุงบริการวารสารของห้องสมุด พบว่า ข้อเสนอแนะที่อาจารย์และนักศึกษาศิลปะมีความคิดเห็นตรงกัน ได้แก่ เพิ่มจำนวนวารสารที่มีผู้ใช้มาก (21 ราย) จัดส่วนบริการวารสารให้ชัดเจน เพื่อสะดวกแก่การค้นหาตัวเล่มวารสาร (18 ราย) จัดบริการแนะนำบทความวารสารที่น่าสนใจ (15 ราย) จัดส่วนบริการวารสารที่น่าสนใจ (10

ราย) บริการค้นบทความวารสารด้วยคอมพิวเตอร์ (9 ราย) นอกจากนี้ ยังมี นักศึกษาศิลปะเสนอให้ลดค่าปรับลง (16 ราย)

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การบริการวารสารของห้องสมุดศิลปะตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ได้ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะการปรับปรุงบริการวารสารของห้องสมุดในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การจัดหาจัดบริการ และจัดเก็บวารสาร ดังต่อไปนี้

1. ด้านการจัดหา

1.1 บรรณารักษ์ห้องสมุดศิลปะควรจัดหาวารสารศิลปะที่มีผู้ใช้มากกว่าร้อยละ 50 และ 75 ขึ้นไป และใช้ในระดับปานกลางค่อนข้างสูงหรือวารสารเฉพาะสาขาที่มีใช้น้อย แต่ใช้ใน ระดับปานกลางค่อนข้างสูงจากงานวิจัยนี้ไว้ให้บริการในห้องสมุด วารสารดังกล่าวได้แก่ ศิลปวัฒนธรรม อาร์คแอนด์ไอดีเย บ้านและสวน Artnews Art in America Japan Architect Architectural Record Architectural Review L'Hui Architecture D' Aujourd' Hui Progressive Architecture Communication Arts และ Graphis

1.2 บรรณารักษ์ควรพิจารณาจัดหาวารสารศิลปะที่มีผู้เสนอรายชื่อไว้ว่าเป็นวารสารที่ผู้ใช้เคยอ่าน แต่ไม่ปรากฏในแบบสอบถามไว้ให้บริการด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นวารสารที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตร วารสารศิลปะที่มีผู้เสนอรายชื่อไว้ที่น่าสนใจได้แก่ Art 4D, GA (Global Architecture) และ อาษา (ASA) เป็นต้น

1.3 บรรณารักษ์ควรศึกษาหลักสูตรการเรียนการสอนของคณะที่ตนสังกัด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดหาวารสารชื่อต่าง ๆ กระจายไปตามสาขาวิชาของวารสารอย่างเหมาะสม

2. ด้านบริการ

2.1 ห้องสมุดควรจัดบริการส่งเสริมการใช้วารสารให้มากขึ้น โดยคัดเลือกวารสารที่มีผู้ใช้น้อยกว่าร้อยละ 50 แต่มีระดับการใช้ค่อนข้างสูงมาจัดแสดงนิทรรศการวารสารที่น่า

สนใจ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นวารสารที่มีประโยชน์ต่อการศึกษา แต่ผู้ใช้อาจไม่ทราบว่าห้องสมุดมีวารสารชื่อนั้นอยู่ หรืออาจไม่ทราบว่าวารสารนั้นมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับอะไรก็ได้ เช่น L' Hui Architecture D' Aujourd'Hui Progressive Architecture Graphis Print และ American Craft เป็นต้น

2.2 ห้องสมุดควรสำรวจดูว่าวารสารชื่อใดที่มีการเย็บเล่มไม่ดี ทำให้วารสารหลุดออกจากกันง่าย เพื่อทำการเข้าเล่มซ้ำอีกครั้งหนึ่งก่อนนำวารสารออกให้บริการ เนื่องจากเป็นปัญหาที่ผู้ใช้ประสบในระดับค่อนข้างสูง

2.3 ห้องสมุดควรจัดบริการส่งเสริมการอ่านวารสารศิลปะภาษาต่างประเทศ ซึ่งผลการวิจัยนี้ พบว่า มีนักศึกษาศิลปะเป็นจำนวนมาก (ร้อยละ 94.4) ประสบปัญหาในการใช้วารสารศิลปะเนื่องจากมีอุปสรรคในการใช้ภาษาต่างประเทศ ทำให้ไม่สามารถนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ได้มากเท่าที่ควรนอกจากศึกษาดูจากภาพประกอบเท่านั้น การจัดบริการดังกล่าว ห้องสมุดอาจจัดทำในลักษณะเป็นมุมแนะนำบทความวารสารที่น่าสนใจประจำเดือน โดยขอความร่วมมือไปยังอาจารย์แต่ละสาขาวิชาให้เป็นผู้คัดเลือกผลงานศิลปะและบทความวารสารที่น่าสนใจ พร้อมสรุปและวิจารณ์ผลงานดังกล่าว นำมาจัดแสดงเปรียบเทียบให้เห็นทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และถ่ายเอกสารภาพสี่ประกอบคำบรรยาย ทั้งนี้เพื่อให้เห็นผลงานศิลปะที่มีลักษณะใกล้เคียงผลงานจริงมากที่สุด

2.4 ห้องสมุดที่ไม่มีบริการถ่ายเอกสาร ควรติดต่อบริษัทให้มาติดตั้งเครื่องถ่ายเอกสารส่วนห้องสมุดที่มีเครื่องถ่ายเอกสารอยู่แล้ว ควรจัดหาเครื่องถ่ายเอกสารเพิ่ม เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ตามที่ผู้ต้องการ

3. ด้านการจัดเก็บ

3.1 ห้องสมุดควรพิจารณาจัดเก็บวารสารที่มีผู้นั่งน้อยไว้ในห้องเก็บวารสารแยกต่างหาก เพื่อลดพื้นที่การจัดเก็บวารสารในห้องสมุด และจัดสรรเป็นพื้นที่สำหรับการบริการได้มากขึ้น สำหรับวารสารที่มีผู้ใช้มาก ควรจัดเก็บไว้ในห้องสมุด เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการ

3.2 ห้องสมุดควรคัดเลือกบทความที่น่าสนใจจากวารสารที่มีอายุ 10 ปีขึ้นไปนำมาจัดเก็บไว้ในรูป microform และจัดทำสไลด์ภาพสำหรับให้บริการในกรณีที่ผู้ใช้ต้องการดูภาพประกอบ เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า วารสารที่มีอายุ 10 ปีขึ้นไปเป็นวารสารที่ใช้น้อย

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการใช้วารสารจริงในห้องสมุด เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ใช้และใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาจัดหาวารสารมาให้บริการต่อไป
2. ควรศึกษาการวิเคราะห์การอ้างถึงจากงานวิจัยและตำราทางด้านศิลปะแล้วนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกับงานวิจัยนี้ว่าเหมือนหรือต่างกันอย่างไร
3. ควรทำวิจัยทดลอง โดยขอความร่วมมือไปยังตัวแทนบอกรับวารสารในการนำวารสารที่ห้องสมุดไม่มีให้บริการมาจัดแสดงนิทรรศการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการคัดเลือกวารสารให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ให้มากที่สุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย